

hadden Heren XVII niets dan lof over het bewind. Om diens goede reputatie niet ter discussie te stellen is het bestuur om een duidelijke uitleg gevraagd. Het is aangenaam [fol. 820] dat er zoveel rijst en sago is aangevoerd en de bestelling van het voorafgaande jaar zo goed is uitgevoerd, dat er voor het eerste artikel geen beroep op andere gouvernementen hoefde te worden gedaan. Maar het is onbegrijpelijk dat bij zo'n voorraad en een verkoopprijs door particulieren onder de rsd 50 het last, tegen de orders in, de verkoop is gestaakt. De particuliere handelaren kregen zo een monopolie. Hierover is duidelijk groot misnoegen geuit en het is nadrukkelijk bevolen alle eigen belang achterwege te laten en de bevelen in de brief van 28 december 1755 stipt uit te voeren. [fol. 821] Deze komen geheel overeen met wat in de generale brief uit Nederland van 24 september 1761 staat, waaruit het gewone extract naar Banda is gezonden. Dit is geschied om verantwoording te eisen over een dergelijke handelwijze in 1759. Om gelijke reden is het verlenen van het privilege voor het bakken van brood aan een burger niet slechts voor de gewone prijs, maar onder het argument van 's heren gerechtigheid tegen f 24,- het last, afgekeurd. Op de bedenkingen tegen het boeken van rijst tegen variabele prijzen, is opgedragen deze voor f 72,- het last op te nemen en aan de perkeniers en andere inwoners te verkopen. Maar van vreemdelingen die een maat of twee vragen, die moeilijk te weigeren zijn, moet als in vroegere jaren f 96,- het last geëist worden. Op het besluit van 4 augustus betreffende zuinigheid met buskruit valt niets aan te merken, maar het besluit om het in het vervolg aan de burgerwachten [fol. 822] met 50 % opslag te leveren, is niet goedgekeurd.)

Ter zake ons soodanigen vordering ten uytterste onredelijk tevooren is gekomen, omdat die menschen ten dienste der maatschappij dagelijks optrekken en bij alle gelegentheeden in het geweer komen, ja zelfs nu en dan gebruykt werden in gevaarlijke expeditiën, die somtijds niet sonder hun nadeel aflopen. Gelijk nog onlangs gebleeken was in de geweldadige verdrijving van seker op Poelo Aij aangeweest zijnde Cerams vaartuyg, aangesien bij die gelegenheid onder anderen drie slaven van den burger vendrig al vrij zwaar zijn gequest geraakt.

Fol. 822r-v.

(Evenmin gaat men niet alleen niet akkoord met het ontslag van verpleger Van Rijn wegens onoplettendheid, maar ook niet dat hem bij het transport een tekort van 43 kombaaarsen ter vergoeding is opgelegd met een opslag van 75 % in plaats van 50 %. De vergoeding is gecorrigeerd en naar het gebruik opgelegd. Op verzoek van de nieuwe verpleger Brouwer zijn voor het ziekenhuis de gevraagde medicijnen, [fol. 823] een partij groene katjang, 60 varkens, 6 vaten gort en 3 half aam pruimen gezonden; de eerste drie tegen kostprijs, de rest voor niets. De vermindering van de rantsoenen aan de zieken om deze in overeenstemming met de memorie van bezuiniging te brengen, is afgekeurd. Dit voorschrift was gebaseerd op 45 man en niet op 100 of meer. Zoals reeds is uitgelegd in de brief naar Banda in 1755, treffen deze bezuinigingen vooral de zieken. Het plaatsen van zes slaven op de equipagewerf om kalfaten te leren wordt toegejuicht, omdat het dure gehuurde krachten uitspaart. Het bestuur poneerde dat, als de negotieboeken met een korte balans, opgenomen bij de resolutie van 26 april, overeenstemmen, de uitgaven in 1760/61 f 188.956 zouden zijn, en de inkomsten daarentegen f 38.466, wat een gunstig verschil van f 18.560 met het voorafgaande jaar betekent. [fol. 824] De mindere uitgaven waren f 12.808 en de meerdere inkomsten f 5752. De verbetering zou dan f 7056 zijn.¹ Echter in de brief van 12 juni 1761 staat dat in 1759/60 de uitgaven f 201.764 en de inkomsten f 44.637 hebben bedragen.)

Dan maken wij de reekening aldus
de lasten van anno 1759/60 sommeerden f 201.764, 9, -

¹ De oorspronkelijke tekst 'mindere winsten', of inkomsten, is veranderd in 'meerdere winsten'. De verbetering van f 18.560 is daarmee in overeenstemming. Het getal van f 7056 hoort bij de oorspronkelijke tekst.